Suvestinė redakcija nuo 2022-08-01

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2012, Nr. 126-6350, i. k. 1122230ISAK57/V-961

Nauja redakcija nuo 2017-10-20:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL PROFESINĖS RIZIKOS VERTINIMO BENDRŲJŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

2012 m. spalio 25 d. Nr. A1-457/V-961
Vilnius

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 39 straipsnio 4 dalimi,

t v i r t i n a m e Profesinės rizikos vertinimo bendruosius nuostatus (pridedama).

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS DONATAS JANKAUSKAS

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS RAIMONDAS ŠUKYS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro
2012 m. spalio 25 d. įsakymu
Nr. A1-457/V-961

PROFESINĖS RIZIKOS VERTINIMO BENDRIEJI NUOSTATAI

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

1. Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų (toliau – šie Nuostatai) paskirtis yra nustatyti bendrąją profesinės rizikos vertinimo tvarką įmonėse, įstaigose, organizacijose ar kitose organizacinėse struktūrose (toliau – įmonė).

2. Profesinės rizikos (toliau – rizika) vertinimo tikslas yra nustatyti ir įvertinti esamą ar galimą riziką darbe, ją pašalinti, o jei negalima pašalinti, įdiegti prevencijos priemones, kad darbuotojai būtų apsaugoti nuo rizikos arba ji būtų kiek įmanoma sumažinta.

3. Šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. **Biologinis veiksnys** – mikroorganizmai, įskaitant genetiškai modifikuotus, ląstelių kultūros bei žmogaus endoparazitai, galintys darbuotojui sukelti infekciją, alergiją ar apsinuodijimą.

3.2. **Cheminis veiksnys** – cheminis elementas ar junginys, grynas ar mišinyje, egzistuojantis natūraliai arba gaminamas, naudojamas arba išskiriamas į aplinką, įskaitant atliekas, bet kokio darbo proceso metu, pagamintas tikslingai ar ne, teikiamas rinkai ar ne.

3.3. **Ergonominis veiksnys** – veiksnys, kurio pagrindą sudaro fizinio darbo krūvis ir įtampa bei darbo vietos pritaikymas darbuotojo galimybėms.

3.4. **Fizikinis veiksnys** – veiksnys, kurio pagrindą sudaro fizikinių substancijų kitimai aplinkoje.

3.5. **Fizinis veiksnys** – veiksnys, kuris kelia pavojų dėl netinkamo darbo vietos įrengimo, darbo priemonių, jų judančių dalių, kėlimo įrangos, keliamo krovinio, transporto priemonių, krentančių daiktų fizinio poveikio, taip pat dėl galimo sprogimo, gaisro, statinių stabilumo ir tvirtumo neužtikrinimo.

3.6. **Kompetentingas asmuo** – fizinis ar juridinis asmuo, turintis reikiamų įgūdžių, žinių, patirties ir įgytą kvalifikaciją, reikalingą rizikai vertinti: darbdaviui atstovaujantis asmuo, atliekantis įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas ir apmokytas vadovaujantis Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. A1-276 „Dėl Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendrieji nuostatai), darbdavio įgaliotas asmuo, kuriam pavesta atlikti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas ir kuris yra apmokytas vadovaujantis Mokymo ir žinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tikrinimo bendraisiais nuostatais, darbuotojų saugos ir sveikatos specialistas, atitinkantis kvalifikacinius reikalavimus, nustatytus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2016 m. vasario 1 d. įsakyme Nr. A1-60 „Dėl Kvalifikacinių reikalavimų darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, juridinio asmens darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams ar fiziniams asmenims, atliekantiems darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas ar jų dalį, nustatymo“, profesinės sveikatos specialistas, atitinkantis kvalifikacinius reikalavimus, nustatytus Profesinės sveikatos specialistų, galinčių dirbti įmonėse,

kvalifikacinių reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. V-271 „Dėl Profesinės sveikatos specialistų, galinčių dirbti įmonėse, kvalifikacinių reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

3.7. **Nepriimtina rizika** – rizika, su kuria negalima taikstytis, nesvarbu, kokia būtų su ja susijusios veiklos nauda.

3.8. **Priimtina rizika** – rizika, kuri laikoma nereikšminga arba tampa nereikšminga taikant prevencijos priemones.

3.9. **Psichosocialinis veiksnys** – veiksnys, kuris dėl darbo sąlygų, darbo reikalavimų, darbo organizavimo, darbo turinio, darbuotojų tarpusavio ar darbdavio ir darbuotojo tarpusavio santykių sukelia darbuotojui psichinį stresą.

3.10. **Rizikos veiksnys** – cheminis, fizikinis, biologinis, ergonominis, psichosocialinis ar fizinis veiksnys, keliantis ar galintis kelti pavojų darbuotojo saugai ir sveikatai.

3.11. **Rizikos vertinimas** – procesas, kurio metu identifikuojami pavojai ir rizikos veiksniai, galimas jų sukeltos žalos sveikatai sunkumas ir žalos pasireiškimo tikimybė, atsižvelgiant į taikomas apsaugos priemones, nustatomas rizikos dydis bei priimamas sprendimas (įvertinimas) dėl rizikos priimtinumo, t. y. nusprendžiama, ar rizika yra priimtina, toleruotina ar nepriimtina, ir prevencinių priemonių taikymo.

3.12. **Rizikos vertinimo objektas** – statinys (patalpa), darbo vieta ar kita darbovietės vieta, kurioje darbuotojas gali būti, darbo priemonė, technologinis procesas, keliantys ar galintys kelti riziką darbuotojui.

3.13. **Toleruotina rizika** – rizika, su kuria galima taikstytis, jei įdiegiamos rizikos prevencijos priemonės rizikai sumažinti iki praktiškai įmanomo dydžio, tai yra iki tokio dydžio, kai galima įrodyti, kad tolesnio rizikos mažinimo sąnaudos (išreikštos laiko sąnaudomis, pinigais ir (arba) darbo apimtimi) būtų neproporcingos, palyginti su pasiekiama nauda.

3.14. Kitos šiuose Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme.

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

4. Rizika vertinama organizuojant ir pradedant veiklą, projektuojant ir įrengiant darbo vietas, projektuojant ar keičiant technologinius procesus, parenkant ar keičiant įrenginius, darbo priemones ar pavojingas medžiagas, parenkant įmonės personalą, keičiant įmonės struktūrą ar restruktūrizuojant įmonę.

5. Rizikos ar atskirų rizikos veiksnių įvertinimas įmonėje konkrečiuose rizikos vertinimo objektuose atnaujinamas arba atliekamas iš naujo įdarbinus asmenį iki aštuoniolikos metų, neįgalų asmenį, darbuotojai pateikus darbdaviui sveikatos priežiūros įstaigos pažymą apie nėštumą, gimdymą, maitinimą krūtimi, įmonėje įvykus sunkiam ar mirtinam nelaimingam atsitikimui darbe, ar lengvam nelaimingam atsitikimui darbe, kurį ištyrus paaiškėja, kad šį nelaimingą atsitikimą sukėlęs pavojingas įvykis gali būti ir sunkaus ar mirtino nelaimingo atsitikimo darbe priežastis; nustačius ar įtarus profesinę ligą darbuotojui; priėmus naujus ar pasikeitus darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktuose nustatytiems saugos reikalavimams, kai jie yra sugriežtinami; Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos inspektoriams ar kitų valstybinę ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų inspektoriams nustačius įmonėje darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimų pažeidimus; atlikus pakeitimus, dėl kurių ankstesnis įvertinimas gali nebeatitikti tikrovės, arba kai atlikus darbuotojo sveikatos patikrinimą nustatoma, kad rizikos veiksnys (veiksniai) turėjo neigiamos įtakos darbuotojo sveikatai.

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

II SKYRIUS
RIZIKOS VERTINIMO ORGANIZAVIMAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

6. Įmonėje rizikos vertinimą organizuoja darbdaviui atstovaujantis asmuo arba jo pavedimu darbdavio įgaliotas asmuo. Rizikos vertinimui atlikti įmonėje tvarkomuoju dokumentu paskiriamas kompetentingas asmuo (asmenys). Jei paskirtam kompetentingam asmeniui (asmenims) trūksta žinių ar įgūdžių, darbdavys organizuoja šio asmens (asmenų) mokymą rizikos vertinimo klausimais. Jei įmonėje nėra ar trūksta kompetentingų asmenų, su paslaugas teikiančiu išorės kompetentingu asmeniu (asmenimis) sudaroma sutartis dėl rizikos vertinimo atlikimo.
Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

7. Cheminių, fizikinių, biologinių rizikos veiksnių kiekybinius matavimus atlieka įmonės laboratorija ar rizikos veiksnių tyrimo įstaiga, atitinkanti Kompetencijos reikalavimų rizikos veiksnių tyrimo įstaigoms apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1-224/V-796 „Dėl Kompetencijos reikalavimų rizikos veiksnių tyrimo įstaigoms aprašo tvirtinimo“, nustatytus reikalavimus.

Fizikinių veiksnių – šiluminės aplinkos darbo vietose – tyrimus taip pat gali atlikti kompetentingi asmenys, turintys metrologijos reikalavimus atitinkančius prietaisus.
Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

8. Asmenys, atliekantys ergonominių ar psichosocialinių rizikos veiksnių tyrimus, turi atitikti kvalifikacinius reikalavimus, nustatytus atitinkamai Ergonominių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniuose nurodymuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. V-592/A1-210 „Dėl Ergonominių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodinių nurodymų patvirtinimo“ (toliau – Ergonominių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai), ar Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniuose nurodymuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-699/A1-241 „Dėl Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodinių nurodymų patvirtinimo“ (toliau – Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniai nurodymai).
Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548
Nr. A1-484/V-1256, 2022-07-21, paskelbta TAR 2022-07-21, i. k. 2022-15884

9. Rizikos vertinimas atliekamas visose darbo vietose (esančiose statinyje ar lauke, nuolatinėse, laikinose (įskaitant esančias kitose įmonėse), mobiliose) ar kitose įmonės vietose, kur darbuotojas gali būti darbo laiku. Atliekant rizikos vertinimą, darbdavys užtikrina įprastinę darbo ar technologinio proceso eigą, darbo priemonių naudojimą jų gamintojo nurodytomis sąlygomis. Vertinant riziką, atsižvelgiama į visų asmenų, esančių ar galinčių būti įmonėje, jos padaliniuose ar mobiliuose objektuose: nuolat ir laikinai dirbančių, atliekančių praktiką, komandiruotų asmenų, rangovų, subrangovų, trečiųjų asmenų bei lankytojų, veiklą.
Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

10. Rizikos vertinimas atliekamas dalyvaujant darbuotojams ar jų atstovams, darbuotojų atstovams saugai ir sveikatai. Iš darbuotojų renkama ir apibendrinama informacija apie pavojingus įvykius ir rizikos veiksnius, esamus ar galinčius atsirasti jų darbo vietose. Su darbuotojais arba darbuotojų atstovais saugai ir sveikatai aptariamos numatomos rizikos

šalinimo ir mažinimo priemonės ir nustatomas taikomų priemonių veiksmingumas bei tinkamumas.

11. Atliekant rizikos vertinimą, visuose etapuose vadovaujamasi darbuotojų saugos ir sveikatos norminiais teisės aktais, darbo įrenginių gamintojų pateiktais įrenginių dokumentais bei atitinkamais standartais, rekomendacijomis.

12. Darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo sudaro sąlygas kompetentingam asmeniui (asmenims), atliekančiam rizikos vertinimą įmonėje, gauti visą reikalingą informaciją apie atliekamus darbus, gamybos procesus, darbuotojus, apsaugos priemones, užregistruotus nelaimingus atsitikimus darbe, incidentus ir profesines ligas, profilaktinius sveikatos patikrinimus, darbuotojų sergamumą, anksčiau atliktą rizikos vertinimą.

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

13. Du ar daugiau darbdavių, atliekantys darbus toje pačioje darbo vietoje ar darbo vietose, vertindami riziką tokiose darbo vietose, bendradarbiauja ir koordinuoja veiksmus, vadovaudamiesi Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 30 straipsnio nuostatomis.

III SKYRIUS
PAGRINDINIAI RIZIKOS VERTINIMO ETAPAI

Pakeistas skyriaus pavadinimas:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

14. Rizikos vertinimas atliekamas šiais etapais:

14.1. parengiamieji darbai;

14.2. rizikos veiksnių tyrimas, rizikos dydžio nustatymas, sprendimo dėl rizikos priimtinumo priėmimas;

14.3. rizikos pašalinimas ar sumažinimas;

14.4. rizikos stebėjimas.

15. Parengiamųjų darbų etape:

15.1. identifikuojami įmonėje nuolat (kasdien), periodiškai ar nereguliariai pagal atskiras užduotis atliekami darbai, gamybos procesai ar vietos, galinčios kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai. Darbai ar gamybos procesai gali būti suklasifikuojami pagal plotus įmonės pastatų viduje arba išorėje, gamybos proceso arba paslaugų teikimo stadijas, planinį arba reaguojamąjį darbą;

15.2. identifikuojami esami ir galimi rizikos veiksniai ir pavojingos situacijos, susijusios su kiekvienu atliekamu darbu, gamybos procesu ar vieta įmonėje. Esami ir galimi rizikos veiksniai, kurių keliamas pavojus yra aiškiai labai mažas ir mažai tikėtinas, gali būti nevertinami;

15.3. nustatomi darbuotojai, kuriems kyla pavojus dėl jų ar kitų asmenų veiklos. Ypatingas dėmesys skiriamas darbuotojams, kuriems gali grėsti didesnė rizika (riboto darbingumo asmenys, asmenys iki aštuoniolikos metų, nėščios, neseniai pagimdžiusios ar krūtimi maitinančios darbuotojos, sergantys profesinėmis ligomis, naujai priimti į darbą darbuotojai ir kt.);

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

15.4. surenkama informacija apie įmonėje įvykusius nelaimingus atsitikimus, profesines ligas, profilaktinius sveikatos patikrinimus, darbuotojų sergamumą, anksčiau atliktą rizikos vertinimą;

15.5. sudaromas rizikos vertinimo darbų planas, kuriame nurodomi rizikos vertinimo darbai, rizikos vertinimo objektai, įvykdymo terminai ir atsakingi darbuotojai, kurį patvirtina darbdaviui atstovaujantis asmuo ar jo įgaliotas asmuo. Rizikos vertinimo darbų plane

numatomi ir žinomos rizikos, kuri kyla ar gali kilti mobiliose ar laikinose darbo vietose, vertinimo darbai.

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

16. Rizikos veiksnių tyrimo ir rizikos nustatymo etape:

16.1. pagal rizikos vertinimo darbų planą kiekybiškai tiriami (matuojami rizikos veiksnių dydžiai) ar kokybiškai įvertinami rizikos veiksniai (biologiniai, cheminiai, ergonominiai, fizikiniai, fiziniai, psichosocialiniai), keliantys ar galintys kelti pavojų darbuotojams. Įvertinamas šių veiksnių keliamas pavojus, atsižvelgiant į jų dydžius, tarpusavio sąveiką, veikimo trukmę, galimas pasekmes ir esamas apsaugos priemones;

16.2. ergonominiai rizikos veiksniai tiriami vadovaujantis Ergonominių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniais nurodymais. Psichosocialiniai rizikos veiksniai tiriami vadovaujantis Psichosocialinių profesinės rizikos veiksnių tyrimo metodiniais nurodymais;

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-484/V-1256, 2022-07-21, paskelbta TAR 2022-07-21, i. k. 2022-15884

16.3. nustatomas rizikos dydis (pvz.: maža, vidutinė, didelė, labai didelė), atsižvelgiant į galimą pavojų, galimos žalos sveikatai sunkumą ir jos pasireiškimo tikimybę. Rizika vertinama vadovaujantis atitinkamomis rizikos vertinimo metodikomis (Rizikos vertinimo darbe vadovas 2004, Rizikos vertinimo pagrindai „Darbuotojų sauga ir sveikata. Tai naudinga Jums. Tai naudinga verslui“ 2007 ir kt.), standartais. Įmonė rizikos dydžiui apibūdinti gali sukurti ir naudoti savo rizikos vertinimo metodą. Rizikos dydžio nustatymo pavyzdys pateiktas šių Nuostatų 1 priede;

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-484/V-1256, 2022-07-21, paskelbta TAR 2022-07-21, i. k. 2022-15884

16.4. atsižvelgiant į nustatytą rizikos dydį, priimamas sprendimas dėl rizikos priimtinumo, t. y. nusprendžiama, ar rizika yra priimtina, toleruotina ar nepriimtina. Rizikos priimtinumo nustatymo pavyzdys pateiktas šių Nuostatų 1 priede;

16.5. mobiliose ir laikinose darbo vietose rizikos vertinimas, atliktas pagal rizikos vertinimo darbų planą, peržiūrimas ir, jei reikia, atnaujinamas prieš pradedant darbus. Jei tokiose darbo vietose rizikos vertinimas nebuvo atliktas, rizika turi būti įvertinta prieš pradedant darbus.

17. Rizikos pašalinimo ar sumažinimo etape:

17.1. esant nepriimtinai rizikai, nedelsiant imamasi priemonių rizikai šalinti ar mažinti arba tokie darbai ar gamybos procesai sustabdomi, iki bus įgyvendintos rizikos šalinimo ar mažinimo priemonės. Jei rizikos sumažinti neįmanoma, dirbti toje darbo vietoje draudžiama. Jei toje pačioje darbo vietoje ar darbo vietose darbus atlieka ir kiti darbdaviai, darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo, nustatęs nepriimtiną riziką, nedelsdamas informuoja kitus darbdavius apie tai;

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

17.2. esant toleruotinai rizikai, numatomos priemonės rizikai pašalinti ar sumažinti ir nustatomas jų veiksmingumas ir pakankamumas. Nusprendžiama, kurią riziką galima pašalinti, kurią – tik sumažinti;

17.3. parengiamas rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių planas, kuriame prioriteto tvarka surašomi rizikos veiksniai, jų šalinimo ir mažinimo priemonės, darbuotojai, atsakingi už šių priemonių įgyvendinimą, priemonių įgyvendinimo terminas, skirtos lėšos ir numatoma rizikos šalinimo ir mažinimo priemonių vykdymo kontrolė. Priemonės įgyvendinimo skuba turi būti proporcinga nustatytam rizikos dydžiui – kuo rizika didesnė, tuo skubiau turi būti imamasi priemonių jai šalinti ar mažinti. Planuojant prevencijos priemones, pirmenybė teikiama kolektyvinėms, o ne asmeninėms apsaugos priemonėms;

Rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių planas aptariamas su darbuotojais ar darbuotojų atstovu (atstovais), ar darbuotojų atstovais saugai ir sveikatai ir koreguojamas atsižvelgiant į jų pastabas ar pasiūlymus. Rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių planą tvirtina darbdaviui atstovaujantis asmuo;

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

17.4. įgyvendinamos prevencijos priemonės, nustatytos rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių plane, pagal šiame plane nustatytus prioritetus;

17.5. įgyvendinus prevencijos priemones konkrečiai rizikai šalinti ar mažinti, atnaujinamas šios rizikos įvertinimas. Sprendžiama, ar reikia imtis kitų priemonių šiai rizikai šalinti ar mažinti;

17.6. su rizikos vertinimo rezultatais supažindinami darbuotojai, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos komitetas.

18. Vykdomas rizikos stebėjimas. Jeigu sąlygos įmonėje pasikeičia tiek, kad gali padidėti pavojus ar kilti naujas pavojus, rizikos vertinimas nedelsiant atnaujinamas. Vykdoma rizikos prevencijos priemonių įgyvendinimo kontrolė ir užtikrinamas jų veiksmingumas.

IV SKYRIUS
RIZIKOS VERTINIMO DOKUMENTAVIMAS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

19. Visų atliktų rizikos veiksnių tyrimų rezultatai turi būti įforminti protokolais ir pasirašyti juos atlikusių asmenų.

20. Atlikus objekto rizikos vertinimą, užpildoma įmonės pasirinktos formos rizikos įvertinimo dokumentas arba rizikos įvertinimo kortelė (2 priedas). Rizikos įvertinimo dokumentuose nurodoma rizikos įvertinimo data, rizikos vertinimo objektas, darbuotojai, atliekantys šį darbą, rizikos veiksniai, rizikos įvertinimo rezultatai, rizikos šalinimo ar mažinimo priemonės. Šiuos dokumentus pasirašo riziką įvertinęs asmuo ir darbdaviui atstovaujantis asmuo.

Vienodiems rizikos vertinimo objektams (vienodoms darbo vietoms ar kitoms vietoms įmonės teritorijoje, kur naudojami vienodi darbo procesai, vienodos darbo priemonės, nustatyti vienodi rizikos veiksniai ir jų dydžiai) gali būti pildomas vienas rizikos įvertinimo dokumentas ar viena rizikos įvertinimo kortelė.

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

21. Patikslinus rizikos įvertinimą ar iš naujo įvertinus riziką, atnaujinamas arba užpildomas naujas rizikos įvertinimo dokumentas ar rizikos įvertinimo kortelė.

22. Rizikos įvertinimo dokumentai, rizikos veiksnių matavimų protokolai, rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių planai saugomi įmonėje laikantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatytų dokumentų saugojimo terminų.

V SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Pakeistas skyriaus pavadinimas:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

23. Ginčai tarp įmonių ir rizikos veiksnių tyrimo įstaigų nagrinėjami įstatymų nustatyta tvarka. Sutartyse tarp įmonių ir rizikos veiksnių tyrimo įstaigų turi būti numatyta šių įstaigų atsakomybė už teikiamų paslaugų kokybę bei susitarta dėl žalos atlyginimo, jei rizikos veiksnių tyrimas buvo atliktas netinkamai.

24. Ginčai dėl rizikos vertinimo tarp darbdavio ir darbuotojo ar darbuotojų sprendžiami

įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos komitete arba įstatymų nustatyta darbo ginčų nagrinėjimo tvarka.

_____

Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų
1 priedas

PROFESINĖS RIZIKOS DYDŽIO IR PRIIMTINUMO NUSTATYMO PAVYZDYS

Šis profesinės rizikos (toliau – rizika) dydžio ir priimtinumo nustatymo pavyzdys skirtas įmonėms padėti nustatyti riziką, kai kiekybiniai rizikos veiksnių tyrimai neatliekami, o rizika nustatoma įvertinant galimą žalos sveikatai sunkumą ir jos pasireiškimo tikimybę.

Nustatant riziką, žalos sveikatai sunkumą ir jos tikimybę naudinga suskirstyti į kategorijas, kad lyginamus įvykius būtų galima grupuoti ir vertinti kartu. Žalos dydis nustatomas atsižvelgiant į pasekmes sveikatai.

1 lentelė. Žalos sveikatai sunkumo vertinimas

Žalos kategorija	**Maža**	**Vidutinė**	**Didelė**
Pasekmės darbuotojo sveikatai	Nemalonūs pojūčiai ir dirginimas (pvz., galvos skausmas, akių dirginimas, nepatogumų sukeliantys laikini negalavimai), nelaimingi atsitikimai, nesukeliantys ilgai trunkančių negalavimų (pvz., paviršinės žaizdos, nedideli įpjovimai, nedideli sumušimai)	Nelaimingi atsitikimai ir ligos, sukeliantys nedidelius, bet ilgalaikius ar pasikartojančius negalavimus (pvz., dalinis klausos netekimas, dermatitas, astma, nudegimai, smegenų sukrėtimas, sausgyslių patempimas, nedideli lūžiai ar kitos nedidelės traumos)	Nelaimingi atsitikimai ir ligos, sukeliantys rimtus ir ilgalaikius negalavimus ir (arba) mirtį (pvz., daugybinės traumos, neįgalumas, netektas darbingumas)

2 lentelė. Žalos pasireiškimo tikimybės vertinimas

Žalos tikimybės kategorija	**Labai tikėtina**	**Tikėtina**	**Mažai tikėtina**	**Labai mažai tikėtina**
Tipinis dažnumas	Darbuotojas paprastai gali patirti žalą sveikatai ne rečiau kaip kas šešis mėnesius	Darbuotojas paprastai gali patirti žalą sveikatai kartą per penkerius metus	Darbuotojas paprastai gali patirti žalą sveikatai kartą per visą darbinio gyvenimo laikotarpį	Darbuotojas neturėtų patirti žalos sveikatai per visą darbinio gyvenimo laikotarpį

Rizika vertinama pagal galimą žalos sveikatai sunkumą (1 lentelė) ir žalos pasireiškimo tikimybę (2 lentelė)

3 lentelė. Rizikos dydžio vertinimo schema

Žalos tikimybės kategorija	**Žalos kategorija**		
	maža žala	**vidutinė žala**	**didelė žala**
Labai mažai tikėtina	Labai maža rizika	Labai maža rizika	Didelė rizika
Mažai tikėtina	Labai maža rizika	Vidutinė rizika	Labai didelė rizika

Tikėtina	Maža rizika	Didelė rizika	Labai didelė rizika
Labai tikėtina	Maža rizika	Labai didelė rizika	Labai didelė rizika

Pastaba. Įmonės turėtų prisitaikyti žalos sveikatai sunkumo vertinimo, žalos pasireiškimo tikimybės vertinimo ir rizikos dydžio vertinimo schemas pagal savo poreikius.

Priimant sprendimus dėl rizikos priimtinumo, reikėtų konsultuotis su darbuotojais ir atsižvelgti į visus darbuotojams kylančius pavojus. Taip pat reikėtų atsižvelgti į tai, kaip rizikos veiksniai veikia atskirus darbuotojus, kurie priklauso pažeidžiamoms grupėms, tokioms kaip nauji arba nepatyrę darbuotojai, asmenys iki aštuoniolikos metų, nėščios, neseniai pagimdžiusios ar krūtimi maitinančios darbuotojos ir kt.

Punkto pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

4 lentelė. Rizikos priimtinumo nustatymo schema

Rizikos dydis	**Rizikos priimtinumas**
Labai maža rizika	Priimtina
Maža rizika	Toleruotina
Vidutinė rizika	
Didelė rizika	
Labai didelė rizika	Nepriimtina

Pastaba. Įmonė turėtų prisitaikyti rizikos priimtinumo nustatymo schemą pagal rizikos dydžio vertinimo schemą.

5 lentelė. Rekomendacijos dėl rizikos šalinimo ir (ar) mažinimo veiksmų

Rizikos dydis	**Rekomendacijos**
Labai maža rizika	Nereikia jokių papildomų veiksmų
Maža rizika	Nereikia jokių papildomų rizikos mažinimo ar šalinimo priemonių, išskyrus atvejus, kai joms įgyvendinti nereikia didelių sąnaudų (laiko, pinigų ir pastangų). Užtikrinti, kad veiktų esamos rizikos šalinimo ir (ar) mažinimo priemonės
Vidutinė rizika	Reikėtų nagrinėti, ar riziką galima pašalinti arba sumažinti iki priimtino lygio. Rizikos šalinimo ir (ar) mažinimo priemonės turėtų būti įgyvendintos per nustatytą laikotarpį. Užtikrinti, kad veiktų esamos rizikos šalinimo ir (ar) mažinimo priemonės
Didelė rizika	Reikėtų užtikrinti, kad būtų nustatytos rizikos šalinimo ir (ar) mažinimo priemonės. Šios priemonės turi būti įgyvendintos nedelsiant per nustatytą laikotarpį. Jas įgyvendinant reikėtų spręsti klausimą dėl veiklos sustabdymo arba apribojimo arba, laukiant rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimo pabaigos, taikyti laikinas rizikos šalinimo ir (ar) mažinimo priemones
Labai didelė rizika	Būtina iš esmės pagerinti rizikos šalinimo ir (ar) mažinimo priemones, kad rizika būtų sumažinta iki toleruotino arba priimtino dydžio. Veikla turi būti sustabdyta tol, kol bus įgyvendintos rizikos šalinimo ir (ar) mažinimo priemonės, kurios sumažintų riziką iki toleruotino arba priimtino dydžio. Jei rizikos sumažinti neįmanoma, turi būti draudžiama dirbti

Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų
2 priedas

(Profesinės rizikos įvertinimo kortelės forma)

_____
(įmonės pavadinimas)

PROFESINĖS RIZIKOS ĮVERTINIMO KORTELĖ

_____ Nr. _____
(data)

Įmonės ekonominės veiklos rūšis – _____.
Rizikos vertinimo objektas – _____.
Darbuotojų skaičius – _____, iš jų: riboto darbingumo asmenys – _____, asmenys iki aštuoniolikos metų – _____, nėščios, neseniai pagimdžiusios ar krūtimi maitinančios darbuotojos – _____.

Profesinės rizikos veiksnys		Esamos apsaugos priemonės	Nustatytas profesinės rizikos dydis ir priimtinumas	Numatytos profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonės pavadinimas ar numeris profesinės rizikos šalinimo ar mažinimo priemonių plane	Priemonės įgyvendinimo data
Veiksnio pavadinimas, teisės aktuose nustatytas jo leistinas dydis (jei yra) ir teisės akto, nustatančio veiksnio dydį, straipsnis, dalis, punktas	Kiekybiškai įvertintas veiksnio dydis				
1	2	3	4	5	6

Išvada – _____

Kortelę užpildė

_____ _____ _____
(pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

_____ _____ _____
(darbdaviui atstovaujančio asmens pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

Profesinės rizikos įvertinimas atnaujintas _____
(data)

Profesinės rizikos įvertinimą atnaujino

_____ _____ _____
(pareigų pavadinimas) (parašas) (vardas ir pavardė)

Pastabos _____

Priedo pakeitimai:
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. A1-535/V-1192, 2017-10-17, paskelbta TAR 2017-10-19, i. k. 2017-16548
Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo

2.
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. A1-484/V-1256, 2022-07-21, paskelbta TAR 2022-07-21, i. k. 2022-15884
Dėl socialinės apsaugos ir darbo ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo